

Datum: 04.02.2018

Medij: Večernje novosti

Rubrika: Kultura

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: UNESKO ĆE ZAŠTITI GUSLE, MORAMO I MI

Napomena:

Površina: 782

Tiraž: 80000

Strana: 15

ДА БИ БИЛО САЧУВАНО КАО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ, НАРОДНО БЛАГО МОРА ДА СЕ УТКА У КОНТЕКСТ САВРЕМЕНОГ ЖИВОТА

UNESKO ĆE ZAŠTITI GUSLE, MORAMO I MI

ЕТНОЛОГ Драгомир Антонић

Фото А. Станковић

Тек пре шест година формирана национална листа нематеријалне баштине Србије

Драгана Матовић

СРПСКА слава и коло уписани су на листу живог културног наслеђа човечанства, а предстоји нам надметање и да певање уз гусле постане део Унескове нематеријалне баштине. Могућност да наши обичаји постану препознатљиви целом свету дала је ветар у леђа нашим етнологима да се озбиљније баве оним што вероватно најпресудније утиче на очување нашег идентитета.

СРБИ су народ са богатом традицијом, који је, због сплета различитих историјских околности, био суочен са великим искушењима њеног очувања. Током дугог временског периода многи обичаји

и утклају у контекст савременог живота.

Обичаји се најбоље чувају ако се одржавају - говори етнолог Драгомир Антонић. Никакав папир или признање их неће сачувати ако их се ми сами одрекнемо. Ако их заборавимо. Оно што се заборави заувек је изгубљено. Сигурно да годе признања и долазак на Унескову листу, и то је за сваку похвалу, али, понављам, свако од нас појединачно је одговоран за чување традиције. Антонић сматра да је

ПРЕДЛОЖЕН И ЋУРЂЕВДАН

ЗА упис на Унескову листу, Србија је са Румунима, Хрватима, Македонцима, Молдавцима и Турцима предложила пролећни празник Ћурђевдан (Хидрилезе). Празник који се слави 6. маја, а прославља снагу нове родне године, осим православног, обележава и католичко и муслиманско становништво, нарочито оно које се бави сточарством. У Ћурђевданском празновању очувало се обиле обичаја, веровања и магичких радњи, који пре свега имају улогу да осигурају напредак, плодност и здравље породице, усева и стоке.

то је важна подршка сваком ко има дара или жељу да нематеријално добро научи и тиме га сачува. Зато су важна и фолклорна, кул-

славе, кола и певања уз гусле, на овом списку су и косовски вез, изливање и паљење ратарских свећа, пиротско ћилимарство, израда пиротског качкаваља, злакунско лончарија, певање зивка, ерски хумор, гроталица, свирање на гајдама,

САВЕТНИК Саша Срећковић

фрулашка пракса, ракија шљивовица, кајмак...

- Сматрам да би на овој листи требало да буде још много више елемената -

елемент нашег наслеђа, коме је потребно пружити што већу подршку и потпору за улазак на Унескову листу, али и да би се обичај сачувао и наставио да се преноси на нове генерације. О значају овог народног инструмента говори и податак да су гусле биле присутне на двору Стефана Првовенчаног у 8. веку, али и на венчању цара Душана. Један од најпознатљивијих српских гуслара био је Филип Вишњић, затим Старац Милија, Тешан Подруговић, Слепа Живана, Петар Перуновић Перун...

- Гуслање треба ставити на листу Унеска, али би гуслари требало чеће да буду присутни у телевизијским емисијама, да би многи, који о њима мало знају, имали прилике да их виде - каже Драгомир Антонић. - То ће се сигурно неком допасти, а можда открије и да он има дара за гуслара и гусларско појање.

У ДАНАШЊЕМ времену звук овог традиционалног инструмента у Србији најви-

Срећковић: Гуслање је један од најпрепознатљивијих српских симбола

Фото И. Маринић

ЗАШТИЋЕНО Концерт КУД "Коло"

су изгубљени, или потиснути. Израка "боље земљу продати него обичај изгубити", која говори колико је чување обичаја значајно, није остала, а присутна је и израженија тежња да се многи заборављени обичаји обнове

свако ко поседује "божији дар", да уме да пева, свира, игра, дужан да га искористи и у свакој прилици покаже.

- Тиме чува обичај, односно нематеријално добро и утире пут неком ко можда има мање дара, али има велику жељу да нешто од тога научи - каже Антонић. - За-

турно-уметничка друштва, црквени хорови, школски хорови и групе које се баве чувањем народне баштине. Њих ваља да буде у свакој локалној заједници - од најмањег села до великог града.

СУШТИНА духовног развоја једног народа на најбољи начин се разуме проучавањем обичаја и културне традиције. Али, све док Унеско није почео да улаже огромна средства и напоре у промовисање нематеријалног културног наслеђа, ова област била је скоро свуда у свету запостављена. Србија се не разликује од других по томе. Тако је тек пре шест година код нас формирана национална листа нематеријалне баштине Србије. На њој је 37 елемената. Поред

Фото З. Лазаревић

материјалног културног наслеђа - каже Саша Срећковић, музејски саветник у Етнографском музеју и члан евалуационог тела Унеска у Паризу за листу нематеријалног наслеђа. - На томе би требало интензивније да радимо. Сем тога, неопходно би било категоризовати листе, као и носиоце наслеђа на националном нивоу. Лакше ћемо онда изградити систем заштите. Неопходно је, такође, решавати и економски и друштвени статус живих носилаца наслеђа. Јер, оно чиме би нас они заувек могли подарити су неслућене и вишеструке користи за друштвени и економски развој шире заједнице.

СТРУЋАЦИ се слажу да је певање уз гусле важан

Антонић: Оно што се заборави заувек је изгубљено

ше се чује на простору старе Рашке, Косова и Метохије, као и западне Војводине.

- Гусле су свакако један од најпрепознатљивијих симбола културне традиције Србије и заслужиле су да их поделимо с много више поштовалаца из света него што је то до сада био случај - сматра Срећковић. - То је и једна од суштина механизма Унеска за репрезентативну листу нематеријалног наслеђа.

Као нематеријално наслеђе Бошњака са ових простора уписан је пазарски специјалитет манџије, а на листи је и наивно сликарство Словака. Међу традиционалним занатима сачувани су и филигрански, клесарски, казанџијски, па израда дрвених чутура у селу Пилица, стампарско ћилимарство...

Datum: 04.02.2018
Medij: Kurir
Rubrika Kultura
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina: 12
Tiraž: 70000

Naslov: 19

Strana: 20

